OBServationsparceller 2026

Vi havde 19 steder i Danmark i år, stort set samme lokaliteter som i 2025.

Bedømmelserne blev udført af Sidsel Stein Kirkegaard.

Antal sorter med referencesorter

Vinterhvede	103
Vinterbyg	53
Rug	69
Triticale	10
Vårbyg	81
Havre	19
Vårhvede	19

Blandinger i 2026
Vinterhvede: Champion, Guinness, NOS Bullseye, RGT Hexton
Vinterbyg: Alaska, Organa, SY Chevioot, LG Capitol
Rug: KWS Berado, KWS Rotor, KWS Tayo, SU Arvalus + pop
Triticale: Lumaco, Trias

Vårbyg: Fontane, NOS Lollipop, Prospect, Skyway
Havre: NOS Conrad, Scotty, Symphony

Referencesorter som er særlig modtagelige overfor sygdomme:

Hvede: MS-septoria (Sevin), MS-brunrust (NOS 17076.29), Anja (gulrust), MS- meldug (DSV 319119), Substance (gulrust), Ambition (gulrust).
Vinterbyg: MS-skoldplet (WH 9151-115), MS-ramularia (Stratego), MS-bygrust (SJ 047284), MS-meldug (Padura), MS-bladplet (Celtic), Prestige (vårbyg til måling af vinterfasthed),
Rug: MS-brunrust (linje NRG 633 som er kortere end alm. rug).
Triticale: MS-brunrust (Partout), MS-gulrust (Gringo)

Vårbyg: Alexis (rust, ramularia), MS-meldug (Pallas), MS-skoldplet (AnnaSofie, mlo), MS-bladplet (Chapeau).

Vårhvede: Trappe (gulrust), MS-meldug (SJ 20SW).

Generelt:

Såtidspunkter: Det var et mildt efterår og mange steder var det problemfrit at få etableret vinterafgrøderne rettidigt. Tidligst sået i Abildgård 19/9 og sidst sået i Hobro 1/10 og Tølløse 20/10.

Et mildt og tørt forår gjorde at markerne var tidligt tjenlige og langt de fleste forsøg blev sået i den første og anden uge i april. Efter såning kom der en nedbørsfattig periode og tørkeindekset lå højt. Det betød også at både vinter og vårOBS var noget tørkepræget nogen steder. Manglen på nedbør gjorde også at sygdommene lod vente på sig og de sygdomme der var til stede tidligt, udviklede sig langsomt eller slet ikke. Kun gulrusten der kom tidligt i vinterhveden udviklede sig fint, endda kraftigt nogen steder.

Vejret:

September meget lun og solrig september med en temperatur på 1 grad over klimanormalen. Solen skinnede 46,5 timer mere end klimanormalen, og det blev den 5. solrigeste september, siden målingerne startede i 1920.

I gennemsnit over landet faldt der 74,2 mm regn i september, under 1% fra klimanormalen. Mest nedbør kom i Syd- og Sønderjylland med 108,1 mm i gns. I Vest- og Sydsjælland samt Lolland-Falster kom der mindst nedbør, 47,2 mm i gns.

Oktober var våd og temperaturen var kun lidt over gennemsnittet for normalen. Der kom 44% mere nedbør end klimanormalen.

November tør, solrig med en gennemsnitlig temperatur på 0,6 grad over klimanormalen. Der blev registreret 8,3 frostdøgn på landsplan. I gennemsnit ud over landet faldt der 47,1 mm, 33% under klimanormalen.

December måned blev varm, tør og solrig. De første 20 dage af december var frostfrie. Middeltemperaturen lå 3,5 grad over klimanormalen. Måneden var nedbørsfattig, på landsplan kom der 33,4mm, hvilket er 47% under klimanormalen. Solen skinnede 18% mere end klimanormalen.

Januar blev meget kold og tør, med en del frostdøgn, samt isdøgn. Der var på landsplan 24,5 frostdøgn og 10,8 isdøgn (isdøgn er når temperaturen ikke når op over 0 grader på et døgn).

I gns over landet faldt der 35,4mm nedbør, hvilket var 46% under klimanormalen. Antal snedække døgn i januar blev 13,3.

Februar var kold og solfattig med en temperatur på 2,1 grad under klimanormalen. Der var 21,2 frostdøgn samt 14,2 isdøgn fordelt over landet. Der faldt i gennemsnit 41,9 mm nedbør hvilket svarer til 17% under klimanormalen. Der var på landsplan 17,5 snedækkedøgn. Det var syd- og Sønderjylland der fik mest nedbør, med 53,3mm i gns.

Marts var varm, med en gennemsnitstemperatur på 2,2 grader over klimanormalen. Det blev en forholdsvis tør måned, med en gennemsnitlig nedbør på 24% under klimanormalen.

April blev en gennemsnitlig måned, med en temperatur på 0,3 grader over klimanormalen på 7,2 grader. Der var 3,1 frostdøgn på landsplan. Nedbørsmæssigt blev det igen en tør måned, med en nedbørsmængde på 14% under klimanormalen på 38,5mm. På landsplan var der 11,8 nedbørsdøgn. Det var en solrig april, solen skinnede 31% mere end klimanormalen.

Maj havde en temperatur på 0,5% over klimanormalen på 11,3 grader. Igen blev det en nedbørsfattig måned med 26% nedbør under klimanormalen. På landsplan faldt der 34,9mm nedbør. Tørkeindekset var i maj måned højere end det normale.

Juni blev en varm måned, 2,2 grader over klimanormalen på 14,3 grader. Der blev også målt 5,5 sommerdøgn. Sidst på måneden blev stort set alle regioner ramt af en hedebølge. I gennemsnit over landet faldt der 56mm regn, det er 8,4mm under gennemsnittet. På landsplan var der 13,8 nedbørsdøgn. Der blev registreret skybrud flere steder i dk.

Oversigt over arterne:

Vinterhvede

Brunrust: Kom sent på sæsonen og udviklede sig langsomt. Angrebsniveauet var meget forskelligt alt efter lokationen. Nogle steder nåede vinterhveden at visne ned, førend der kom brunrust. Der er bedømt brunrust på 6 lokaliteter.

Gulrust: Kom tidligt på sæsonen og udviklede sig meget kraftigt de fleste steder. I slutningen af sæsonen gik angrebet i stå og der var kun skaderne tilbage og ikke så mange friske pustler. Der er bedømt gulrust på 11 lokaliteter.

Septoria: Igen i år en del septoria på 4-6 blad tidligt på sæsonen, men på grund af manglende nedbør, gik der rigtig lang tid førend det havde mulighed for at sprede sig opad. Der er bedømt septoria på 14 lokaliteter.

Meldug: Generelt meldug mange steder, specielt tidligt på sæsonen og så gik udviklingen lidt i stå. Der er bedømt meldug på 10 lokaliteter.

DTR: I begyndelsen af sæsonen var der dtr i bunden af parcellerne, ikke bedømt, da det ikke kom med op på 1-3 blad.

Sortrust: Ikke set.

Vinterbyg

Bygrust: Udviklede sig stille og roligt hen over juni måned. Den blev fulgt fra sidst maj til sidst i juni. Enkelte sorter var hårdt angrebne, men generelt var angrebsgraden ikke så høj i år. Der blev bedømt bygrust på 18 lokaliteter.

Meldug: Der blev bedømt meldug på 15 lokaliteter.

Skoldplet: Skoldplet var ikke særlig synlig denne sæson. Der var en smule i registreringerne i starten, men det udviklede sig aldrig rigtigt. Der blev bedømt skoldplet på 7 lokaliteter.

Bladplet: Enkelte sorter havde bladplet fra begyndelsen til slutningen af sæsonen. De fleste sorter var dog uden angreb. Der blev bedømt bladplet på 10 lokaliteter.

Ramularia: Der blev bedømt ramularia et par gange. Ramularia bedømmelserne giver et billede af hvor meget grønt der i virkeligheden er tilbage i parcellen, da et lavt ramularia angreb = grøn parcel. Der blev bedømt ramularia på 3 lokaliteter.

Rug

Brunrust: Begyndte at komme fra midt juni, det formerede sig ret kraftigt i slutningen af juni. Bedømt brunrust på 17 lokaliteter.

Meldug: Kun ganske lidt tidligt på sæsonen, især på Jyndevad. Bedømt meldug på 2 lokaliteter.

Skoldplet: Gode skoldplet bedømmelser, især i starten af sæsonen. Angrebet sad hovedsageligt på 3-4 blad. Bedømt skoldplet på 18 lokaliteter.

Meldrøjere: Ikke set

Graminopassalora Graminis: Blev set flere steder, især i kws sorterne kunne det findes.

Triticale

Gulrust: Ikke særlig udbredt i år, kun fremtrædende i referencesorten. Bedømt på 4 lokaliteter, men angrebsniveauet var meget lavt. Der var stort kun gulrust i referencesorterne. Bedømt på 4 lokaliteter.

Brunrust: Meget begrænset angreb, der kom meget sent. Bedømt på 1 lokalitet.

Septoria: Ikke det store angreb. Bedømt på 5 lokaliteter.

Meldug: Meget dominerende i år. Hvor der var rigtig meget meldug, var der ikke så meget andet sygdom. Bedømt på 19 lokaliteter.

Skoldplet: Bedømt på 12 lokaliteter.

Vårbyg

Bygrust: Kom sent og udviklede sig langsomt, for derefter at gå lidt i sig selv igen. Mange steder var vårbyggen meget tørkeramt og den nåede at visne ned inden bygrusten fik rigtig fat. Få steder hvor vårbyggen stod længe, havde bygrusten mulighed for at blive kraftigt udviklet inden nedvisning. Bedømt på 8 lokaliteter.

Bladplet: En del sorter fik angreb i angreb i år, dog moderate til svage. Bedømt på 9 lokaliteter.

Skoldplet: Udviklede sig på få lokationer kraftigt. Bedømt på 3 lokaliteter.

Ramularia: Er bedømt på 2 lokaliteter (KKG og Foulum).

Meldug: Kun set i Pallas.

Havre

Meldug: Gode angreb allerede tidligt på sæsonen mange steder, udviklede sig ikke nær så kraftigt som tidligere år. Bedømt på 10 lokaliteter.

Bladplet: Lavt angrebsniveau gennem sæsonen. Bedømt på 12 lokaliteter.

Kronrust: Angreb kom meget sent på sæsonen, bedømt på 4 lokaliteter.

Vårhvede

Brunrust: Kom meget sent, få steder og blev kun bedømt på 2 lokationer.

Gulrust: Kom tidligt, de første gulrust striber blev registreret 18 juni i Dyngby, angrebene udviklede sig dog ikke yderligere og det samlede niveau var meget lavt. Bedømt på 9 lokaliteter.

Meldug: Begrænsede angreb og ikke i alle sorter. Bedømt på 9 lokaliteter.

Septoria: Meget begrænset angreb der aldrig udviklede sig på grund af manglende nedbør. Bedømt på 11 lokaliteter.

Sortrust: Ikke set.

Bedømmelser på stederne 2026

Abildgård Vintersæd sået 19/9-25

Vårsæd sået 22/3-26

0 % planter tilbage med Prestige

Alle arter, både i vinter og vårsæd stod godt og var egnede til bedømmelse. Generelt var sygdomsniveauet lavt her. En del ramularia, men blandet med fysiologiske pletter, ikke muligt at bedømme.

Figur 1:Septoria på fanebladet i vinterhvede

Askov Vintersæd sået 26/9-25

Vårsæd sået 23/3-26

0 % planter tilbage med Prestige

Plantebestanden i hvede, og vinterbyg var allerede i efteråret 2025 ikke prangende. En pløjet mark, der efterfølgende fik store mængder vand, besværliggjorde såningen og fremspiringen blev nedsat. Rugen havde områder hvor plantebestanden var lav.

Brønderslev Vintersæd sået 30/9-25

Vårsæd sået 8/4-26

0 % planter tilbage med Prestige

Forsøgene stod fint, men i løbet af sæsonen blev især vinterhveden tørkepræget. Der er set DTR pletter i hveden, blandet med septoria. DTR ikke bedømt.

Dyngby Vintersæd sået 22/9-25

Vårsæd sået 5/4-26

0 % planter tilbage med Prestige

Alle arter, både i vinter og vårsæd stod godt og var egnede til bedømmelse. Der blev bedømt en smule gulrust i vårhveden tidligt, i alt 5 sorter havde angreb af en smule gulrust, det udviklede sig dog ikke og sidst på sæsonen var det forsvundet.

I rugen var der mange afblegede pletter, som forstyrrede bedømmelserne en del. Allerede 2 juli, lå stort set alle rugparcellerne ned, sandsynligvis grundet kraftig regn og blæst og det var derfor ikke muligt at lave flere bedømmelser.

Figur 2: Afblegede pletter i rug

Flakkebjerg Vintersæd sået 29/9-25

Vårsæd sået 8/4-26

60 % planter tilbage med Prestige

Alle arter, både i vinter og vårsæd stod godt og var egnede til bedømmelse.

Figur 3: Gulrust i MS Gulrust

Foulum Vintersæd sået 25/9-25

Vårsæd sået 28/4-26

0 % planter tilbage med Prestige

VinterOBS arterne stod rigtig fint og var egnede til bedømmelse.

Vårsæden blev sået sent og det var generelt et forsøg der var udviklingsmæssigt bagud hele sæsonen. Det betød også at alle sygdommene først kom til syne lidt senere end på de fleste andre lokaliteter.

Årre Vintersæd sået 25/9-25

Vårsæd sået 9/4-26

0 % planter tilbage med Prestige

Alle arter, både i vinter og vårsæd stod rigtig godt og var egnede til bedømmelse. Dog var hveden allerede begyndt at være tørkepræget omkring 1 juni, hvilket betød at bladene krøllede. Vinterbyggen stod rigtig flot og havde et meget lavt sygdomsniveau.

Gørløse Vintersæd sået 30/9-25

Vårsæd sået 8/4-26

Der var i Gørløse etableret vinterhvede, vinterbyg og triticale, som stod ok. I vinterbyggen skete der en sprøjteskade i de tre første parceller, hvilket gjorde dem uegnede til bedømmelse.

Vårsæden blev etableret i et lidt uensartet såbed, vårbyggen fremspirede godt, men havre og vårhvede stod tyndt. Allerede inden bedømmelserne gik igang, var bonden kommet til at køre igennem forsøget på kryds og tværs med traktor og forsøget var ikke egnet til bedømmelse.

Hobro Vintersæd sået 1/10-25

Vårsæd sået 13/4-26

0 % planter tilbage med Prestige

Alle arter, både i vinter og vårsæd stod rigtig godt og var egnede til bedømmelse.

Vårsæden var længe uden sygdom og der blev kun bedømt en smule meldug i enkelte parceller i vårhveden og meldug + bladplet i havren. Forsøget var generelt tørkepræget og vårbyggen visnede inden der nåede at komme sygdom og den blev derfor ikke bedømt. Der blev bedømt ramularia i vinterbyg på denne lokalitet.

Figur 4: Ramularia i vinterbyg

Holeby Vintersæd sået 22/9-25

Vårsæd sået 5/4-26

0 % planter tilbage med Prestige

Alle arter, både i vinter og vårsæd stod rigtig godt og var egnede til bedømmelse. I hveden var en del parceller allerede tidligt angrebet af gulrust og det udviklede sig en del gennem vækstsæsonen.

Vårsæden var tørkepræget og sygdomsniveauet meget lavt.

Holstebro Vintersæd sået 23/9-25

Vårsæd sået 23/3-26

Alle arter pånær vinterbyg stod godt og var egnede til bedømmelse. Vinterbyg blev sprøjteskadet allerede meget tidligt på sæsonen og kunne ikke bedømmes.

Vårbyggen havde en del skoldplet som udviklede sig fint gennem sæsonen.

Figur 5: Skoldplet i vårbyg

Jyndevad Vintersæd sået 23/9-25

Vårsæd sået 9/3-26

80 % planter tilbage med Prestige

Alle arter, både i vinter og vårsæd stod rigtig godt og var egnede til bedømmelse. Et godt angrebsniveau af meldug i alle arter, dog lidt lavere end foregående år. Meget begrænset med sygdom i vårbyg.

Karise Vintersæd sået 25/9-25

Vårsæd sået 7/4-26

30 % planter tilbage med Prestige

Ok fremspiring og etablering af vinterbyg, vinterhvede og triticale, rugen stod dog tyndt. Generelt bar både vinter og vårobs præg af tørre jordbundsforhold.

Koldkærgård Vintersæd sået 3/10-25

Vårsæd sået 21/4-26

30 % planter tilbage med Prestige

Alle arter, både i vinter og vårsæd stod rigtig godt og var egnede til bedømmelse.

Vårsæden var meget grøn og sygdomsniveauet meget lavt. Dog blev der i vårbyggen bedømt ramularia, der var ikke noget andet sygdom.

I vintersæden udviklede sygdommene sig fint og det var muligt at udføre gode bedømmelser.

Figur 6: Vårbyg på KKG

Nr. Åby Vintersæd, 23/9-25

Vårsæd sået 7/4-26

0 % planter tilbage med Prestige

Alle arter, både i vinter og vårsæd stod godt og var egnede til bedømmelse.

Allerede tidligt var der frembrud af gulrust i en del vinterhvede sorter og det udviklede sig gennem sæsonen.

I vårobs var der ikke meget sygdom og vårbyggen blev derfor aldrig bedømt.

Refsvindinge Vintersæd sået 26/9-25

Vårsæd sået 2/4-26

70 % planter tilbage med Prestige

Alle arter, både i vinter og vårsæd stod godt og var egnede til bedømmelse.

Vårsæden meget tørkepræget og meget lavt angrebsniveau.

Vinterobs leverede gode bedømmelser i alle arter.

Sejet Vintersæd, vinterbyg sået 20/9-25, triticale og rug sået 24/9-25, hvede sået 23/9-25

Vårsæd sået 8/4-26

0 % planter tilbage med Prestige

Alle arter, både i vinter og vårsæd stod godt og var egnede til bedømmelse. VårOBS var generelt meget ren, og sygdommene udeblev. Kun i havren var der en lille smule bladplet, og i vårbyggen en smule bygrust.

Tystofte Vintersæd sået 26/9-25

Vårsæd sået 9/4-26

0 % planter tilbage med Prestige

Alle arter, både i vinter og vårsæd stod godt og var egnede til bedømmelse.

Vintersæden stod rigtig fint og der kom gode bedømmelser i hus. Selvom vårsæden stod fint, kom der ikke meget sygdom at bedømme.

Tølløse Vintersæd sået 20/10-25

Vårsæd ikke udsået

70 % planter tilbage med Prestige

Vintersæden blev sået i et uensartet knoldet såbed og fremspiringen blev derfor også uensartet i hele forsøget. Selvom plantebestanden ikke var helt i top, var forsøget alligevel egnet til bedømmelse.

Figur 7: Brown stripe i rug